

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 14. juli 2021

Sag BS-6234/2021-HJR

A
og
B
(advokat Troels Kjersgaard for begge)

mod

Boet efter C
(advokat Morten Schwartz Nielsen)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 10. afdeling den 24. november 2020 (BS-21815/2020-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Henrik Waaben, Oliver Talevski og Anne Louise Bormann.

Påstande

A og B har nedlagt påstand om, at Østre Landsrets kendelse skal ændres, så deres protest mod, at D skal afgive vidneforklaring, tages til følge.

Boet efter C har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Hovedsagen, der verserer for Østre Landsret, angår en ejendom beliggende i Gentofte, som A og B købte af C den 23. april 2017. C er siden afgået ved døden.

Under købsprocessen blev køberne bistået af en juridisk rådgiver, D, som ikke er advokat, men som er partner i og medejer af ..., som står bag hjemmesiden ...dk.

Efter købet af ejendommen klagede B over D til Advokatnævnet. Han klagede bl.a. over, at D efter hans opfattelse havde tilsidesat god advokatskik i forbindelse med købet, fordi hun ikke havde rådgivet tilstrækkeligt om en servitut på ejendommen.

Advokatnævnet afsagde kendelse om klagen den 29. maj 2018. I kendelsen anførte nævnet bl.a., at D som medejer af et advokatselskab var omfattet af retsplejelovens bestemmelse om god advokatskik i § 126, stk. 1, jf. § 127 a, stk. 2. Nævnet frifandt herefter D for overtrædelse af reglerne om god advokatskik i forbindelse med rådgivningen om servituten.

Den 6. april 2018 indgav A og B stævning mod C på baggrund af ejendoms-handlen. De fik ved Retten i Lyngbys dom af 19. maj 2020 medhold i, at C burde have oplyst om et deklarationsbelagt areal i forbindelse med handlen, og retten pålagde boet efter C at betale 276.250 kr. Dommen blev anket til Østre Landsret den 1. juni 2020.

Den 2. november 2020 anmodede A og B om, at landsretten tog stilling til, hvorvidt D kunne afgive forklaring for landsretten. De protesterede herimod under henvisning til hendes tavshedspligt. Landsretten traf den 24. november 2020 afgørelse om, at protesten mod vidneforklaringen ikke blev taget til følge. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

“Landsretten lægger efter det oplyste til grund, at D ikke er advokat, og at hun ikke har ageret som medhjælper for en advokat ved udførelsen af hvervet som juridisk rådgiver for de indstævnte i forbindelse med deres erhvervelse af den i sagen omstridte ejendom. Som følge heraf findes hun ikke at være omfattet af vidnefritagelsesreglerne i retsplejelovens § 170, stk. 1 eller 4...”

Parternes synspunkter

A og B har anført navnlig, at D som partner i et advokatpartnerselskab er omfattet af vidnefritagelsesreglen i retsplejelovens § 170, stk. 1.

Straffelovens § 152 om tavshedspligt gælder i medfør af retsplejelovens § 129 for D. Derudover er D omfattet af reglerne om god advokatskik, herunder regler om tavshedspligt.

Bestemmelsen om vidnefritagelse i retsplejelovens § 170, stk. 1, finder anvendelse for samme personkreds, som er underlagt tavshedspligt i medfør af retsplejelovens § 129, idet professionerne nævnt i § 170, stk. 1, skal fortolkes udvidende, så de stemmer overens med reglerne om tavshedspligt. Dette følger af forarbejderne til retsplejelovens § 170, stk. 1.

Hvis retsplejelovens § 170, stk. 1, ikke fortolkes i overensstemmelse med tavshedspligten, vil det medføre uoverskuelige konsekvenser for tavshedspligten på danske advokatkontorer, idet det i så fald vil være nødvendigt at sikre, at ingen andre end advokater får adgang til fortrolige oplysninger.

Tavshedspligt og vidneudelukkelse er ikke gennemskuelig, hvis en advokatvirksomheds medarbejdere eller partnere kan pålægges at afgive vidneforklaring. Flere danske advokatfirmaer har partnere, som ikke er advokater, og det er afgørende for tillidsforholdet mellem advokater og klienter, at klienter i fortrolighed kan give oplysninger til både advokater og partnere i en advokatvirksomhed uden at skulle tage hensyn til, om oplysningerne gives til en person med eller uden advokattitel.

A og B rettede henvendelse til ... via hjemmesiden ...dk og måtte som forbrugere dermed have en berettiget forventning om, at den tavshedspligt og vidnefritagelse, som gælder for advokater, også gjaldt for en partner i advokatpartnerselskabet.

D benytter titlen "partner", hvilket er en meget anvendt titel i advokatbranchen, hvor den ofte benyttes uden samtidig angivelse af advokattitlen, der ligger implicit heri. A og B måtte dermed med rette forvente, at partneren var underlagt samme etiske regelsæt og samme regler om tavshedspligt og vidnefritagelse, som advokater er underlagt.

Det er ikke afgørende for sagen, at Advokatnævnets kendelse med Ds tilkendigelser er fremlagt under sagen, da dette ikke kan føre til, at tavshedspligten og vidnefritagelsen bortfalder.

Betingelserne i retsplejelovens § 170, stk. 2, er ikke opfyldt i sagen, som har en beskeden sagsværdi på 300.000 kr. Der er tale om en meget snæver undtagelse, hvor sagens beskaffenhed og dens betydning for parten eller samfundet skal findes at berettige til at give pålæg om at afgive forklaring.

Boet efter C har anført navnlig, at D ikke har bestalling som advokat, men alene er partner og boligrådgiver i et advokatfirma. Hun er dermed ikke omfattet af vidnefritagelsesreglen i retsplejelovens § 170, stk. 1. D er ikke medhjælper for en advokat, da hun er partner i advokatselskabet, og hun er derfor heller ikke omfattet af retsplejelovens § 170, stk. 4.

Spørgsmålet om tavshedspligt er ikke afgjort af landsretten, og kæremålet bør derfor afvises for denne del, så landsretten kan tage stilling hertil i forbindelse med en afhøring.

Retsplejelovens § 170, stk. 1, skal fortolkes indskrænkende. Derudover er der ikke sket ændringer i bestemmelsens ordlyd, efter det blev tilladt for ikke-advokater at eje en del af et advokatselskab. En udvidende fortolkning af bestemmelsen vil være i strid med udgangspunktet om vidnepligt i retsplejelovens § 168. Derudover vil en udvidende fortolkning potentielt kunne føre til, at alle, der er omfattet af en tavshedspligt, ligeledes skal omfattes af vidnefritagelsesreglerne. En sådan retstilstand er ikke i samfundets interesse.

Hvis D anses for omfattet af retsplejelovens § 170, stk. 1, bør hun pålægges at afgive forklaring i medfør af retsplejelovens § 170, stk. 2, idet hendes forklaring er særdeles vigtig i forhold til sagens udfald. Der bør ikke i den forbindelse lægges vægt på sagens værdi. Derudover har D allerede skriftligt udtalt sig over for Advokatnævnet om de forhold, som sagen for Østre Landsret angår, og en eventuel tavshedspligt for hende må i den forbindelse anses for fraveget. På den baggrund har hensynet til hemmeligholdelse heller ikke væsentlig betydning.

De advokatetiske regler medfører ikke, at D er fritaget for at afgive forklaring. Fritagelse for afgivelse af forklaring grundet tavshedspligt forudsætter, at retten har truffet afgørelse herom efter retsplejelovens § 170, stk. 3, og en sådan afgørelse foreligger ikke.

Det er ikke af betydning for sagen, om A og B måtte have haft en forventning om at modtage juridisk rådgivning fra en advokat. D har ikke anvendt advokat-titlen, og B, der selv var advokatfuldmægtig på købstidspunktet, har derfor været vidende om, at der ikke var købt rådgivning af en advokat. Det må endvidere have formodningen imod sig, at de på købstidspunktet havde en forventning om, at D ville være vidnefritaget.

Højesterets begrundelse og resultat

Efter retsplejelovens § 168 har enhver med de i loven fastsatte undtagelser pligt til at afgive forklaring for retten som vidne. Efter retsplejelovens § 170, stk. 1, må vidneforklaring – mod dens ønske, som har krav på hemmeligholdelse – som udgangspunkt ikke afkræves bl.a. advokater om det, som er kommet til deres kundskab ved udøvelsen af deres virksomhed. Efter § 170, stk. 4, gælder bestemmelsen også for bl.a. advokaternes medhjælpere.

Hovedspørgsmålet under kærålet er, om D, der ønskes afhørt som vidne i en sag mellem A og B på den ene side og boet efter C på den anden side, er omfattet af de nævnte bestemmelser om vidneudelukkelse.

D har fungeret som juridisk rådgiver for A og B i en bolighandel, hvor de købte en fast ejendom af nu afdøde C.

D er partner i og medejer af et advokatselskab, jf. retsplejelovens § 124 c, stk. 1,

nr. 2, sammenholdt med stk. 2, hvorefter en mindre del af aktierne eller andeparterne i et advokatselskab må ejes af "andre ansatte i selskabet". D er imidlertid ikke beskikket som advokat, og hun er derfor ikke udtrykkeligt omfattet af personkredsen i retsplejelovens § 170, stk. 1.

D har i sit virke i advokatvirksomheden tavshedspligt, selv om hun ikke er beskikket som advokat, jf. retsplejelovens § 129, hvorefter straffelovens § 152 finder tilsvarende anvendelse på "advokater samt deres autoriserede fuldmægtige, partnere, personale og andre, som i øvrigt beskæftiges i advokatvirksomheden". Uanset dette finder Højesteret, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at fortolke bestemmelsen i retsplejelovens § 170, stk. 1, udvidende og lade den finde anvendelse på Ds virke som juridisk rådgiver i den nævnte bolighandel. Højesteret har navnlig lagt vægt på, at retsplejelovens § 170, stk. 1, er en undtagelse til hovedreglen om vidnepligt i § 168, at der ikke i forbindelse med ændringen af retsplejeloven ved lov nr. 520 af 6. juni 2007, hvorved det blev tilladt andre end advokater at eje en del af et advokatselskab, skete ændringer i reglerne om vidneudelukkelse, og at retten efter retsplejelovens § 170, stk. 3, har mulighed for at bestemme, at forklaring ikke skal afgives om forhold, med hensyn til hvilke vidnet efter lovgivningen har tavshedspligt, og hvis hemmeligholdelse har væsentlig betydning.

Højesteret lægger ligesom landsretten til grund, at D ikke har virket som medhjælper for nogen advokat i forbindelse med sit arbejde som juridisk rådgiver for A og B, og tiltræder derfor, at hun ikke er omfattet af vidneudelukkelsesgrunden i retsplejelovens § 170, stk. 4.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Det tilføjes, at Højesteret ikke herved har taget stilling til, om D kan fritages for at afgive vidneforklaring efter retsplejelovens § 170, stk. 3. Dette spørgsmål har landsretten ikke taget stilling til, og spørgsmålet har ikke været et tema under dette kæremål.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal A og B betale 6.250 kr. til boet efter C. Det tilkendte beløb skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.